

ΚΕΙΜΕΝΑ

Silius Italicus, poëta epicus, vir clarus erat. XVII (septendecim) libri eius de bello Punico secundo pulchri sunt. Ultimis annis vitae suae in Campaniā se tenēbat. [...] Glorīae Vergili studēbat ingeniumque eius fovēbat. Eum ut puer magistrum honorābat. Monumentum eius, quod Neapoli iacēbat, pro templo habēbat.

Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetāte recesserat, devertit ad eum. Accius, qui multo minor natu erat, tragoediam suam, cui «Atreus» nomen est, ei desideranti lēgit.

Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris mittit. Legātum monet ut, si adire non possit, epistulam ad amentum tragulae adliget et intra castra abiciat. In litteris scribit se cum legionibus celeriter adfore. Gallus, periculum veritus, constituit ut tragulam mitteret. Haec casu ad turrim adhaesit et tertio post die a quodam milite conspicitur et ad Cicerōnem defertur. Ille epistulam perlegit militesque adhortātur ut salūtem sperent.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων.

Μονάδες 40

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

vir:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
libri:	την κλητική του ενικού αριθμού
eius (το πρώτο):	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
se (το πρώτο):	τη δοτική του πληθυντικού αριθμού στο α' πρόσωπο
Pacuvius:	την κλητική του ενικού αριθμού
nomen:	την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού
rem:	την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού
casu:	τη γενική του πληθυντικού αριθμού
turrim:	την αφαιρετική του ενικού αριθμού
salūtem:	την ονομαστική του ενικού αριθμού.

Μονάδες 10

B1β. pulchri:	να γράψετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στην αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος.
multo:	να γράψετε τον συγκριτικό και τον υπερθετικό βαθμό του επιρρήματος.
minor:	να γράψετε τον θετικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στην ίδια πτώση και στον ίδιο αριθμό.
celeriter:	να γράψετε τον υπερθετικό βαθμό.

Μονάδες 5

B2α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

erat (το πρώτο):	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην ενεργητική περιφραστική συζυγία (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος)
tenēbat:	τη γενική του γερουνδίου
venisset:	τη μετοχή του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο του ρήματος για το γένος, τον αριθμό και την πτώση)
recesserat :	το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
desideranti:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
adire:	το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
possit:	το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου
veritus:	το απαρέμφατο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο της μετοχής)
conspicitur:	το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή.

Μονάδες 9

B2β. **defertur:** να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων στην ενεργητική φωνή.

Μονάδες 6

Γ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις:

poëta:	είναι.....στο
cui:	είναι.....στο.....
casu:	είναι.....στο

Μονάδες 6

Γ1β. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και την παθητική σε ενεργητική:

«**Quam ob rem epistulam conscriptam Graecis litteris [Caesar] mittit**» (μονάδες 4).
«**Haec [...] tertio post die a quodam milite conspicitur**» (μονάδες 4).

Μονάδες 8

Γ1γ. «**Tarentum**»: να μετατρέψετε τον προσδιορισμό του τόπου, ώστε να εκφράζεται η στάση σε τόπο.

Μονάδα 1

Γ2α. «Cum Accius ex urbe Rōmā Tarentum venisset»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να δηλώνει το προτερόχρονο με διαφορετικό τρόπο.

Μονάδες 2

Γ2β. «adfore»: να εντοπίσετε το υποκείμενο του απαρεμφάτου (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την πτώση του (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2γ. «ut tragulam mitteret»: να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 2) και να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2δ. «periculum veritus»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δύο προτάσεις έτσι, ώστε η μία να εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (μονάδες 3) και η άλλη το αποτέλεσμα μιας εσωτερικής λογικής διεργασίας (μονάδες 3).

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Ο Σίλιος Ιταλικός, ο επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά βιβλία του για το δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του παρέμεινε στην Καμπανία. [...] Επιδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Τον τιμούσε όπως το παιδί το δάσκαλο. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, (το) θεωρούσε σαν ναό.

Όταν ο Άκκιος πήγε (ήρθε) από την πόλη Ρώμη στον Τάραντα, όπου ο Πακούβιος είχε αποσυρθεί σε μεγάλη πια ηλικία, έμεινε σ' αυτόν. Ο Άκκιος που ήταν πολύ μικρότερος στην ηλικία, διάβασε σε αυτόν, επειδή το επιθυμούσε, την τραγωδία του της οποίας το όνομα είναι «Ατρέας».

Γι' αυτό το λόγο στέλνει την επιστολή γραμμένη στα ελληνικά. Συμβουλεύει τον απεσταλμένο, αν δεν μπορέσει να πλησιάσει, να δέσει την επιστολή στον ιμάντα του ακοντίου και να (το) ρίξει μέσα στο στρατόπεδο. Στην επιστολή γράφει ότι θα έλθει γρήγορα με τις λεγεώνες του. Ο Γαλάτης, επειδή φοβήθηκε τον κίνδυνο, αποφάσισε να ρίξει το ακόντιο. Κατά σύμπτωση αυτό καρφώθηκε σε (έναν) πύργο και τρεις μέρες αργότερα το είδε ένας στρατιώτης και το πήγε στον Κικέρωνα. Εκείνος διάβασε¹ όλο το γράμμα και προέτρεψε τους στρατιώτες να ελπίζουν στη σωτηρία.

B1α. viro^{rum}

liber

ea

nobis

Pacui

nomina

res

casuum

turri

salus

B1β. pulchriore

plus, plurimum

parvus

celerrime

B2α. futur^{us} eras

tenendi

venturus

recedemus

desiderent

adeunto

potuerim

verit^{urum} esse

conspic^{eris}/-re

B2β. Ενεστώτας: defers

Παρατατικός: deferebas

Μέλλοντας: deferēs

Παρακείμενος: detulisti

Υπερσυντέλικος: detuleras

Συντελεσμένος μέλλοντας: detuleris

Γ1α. Poeta: παράθεση στο Silius Italicus
cui: δοτική προσωπική κτητική στο est
casu: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο adhaesit

Γ1β. Quam ob rem epistula conscripta Graecis litteris mittitur (a Caesare)
Quidam miles tertio post die hanc conspicit

Γ1γ. Tarenti

Γ2α. Postquam Accius ex urbe Roma Tarentum venit.

Γ2β. Το υποκείμενο του απαρεμφάτου «adfore» είναι το se. Βρίσκεται σε πτώση αιτιατική γιατί έχουμε ταυτοπροσωπία(λατινισμός ειδικού απαρεμφάτου).

Γ2γ. Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση. Εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (mitteret), γιατί το περιεχόμενο της είναι απλώς επιθυμητό, χρόνου παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (constituit)και αναφέρεται στο παρελθόν. Έχουμε ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η πρόταση λειτουργεί ως αντικείμενο στο constituit.

Γ2δ. Quod (quia, quoniam) periculum veritus erat.
Cum periculum veritus esset.

Επιμέλεια:

Μαυρακάκης Μανώλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Ρολάκη Μαρία • Ψαράκη Μάρω